

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI

**OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

**IQTIDORLI TALABALARNING ILMIIY TADQIQOT
FAOLIYATINI TASHKIL ETISH BO'LIMI**

2024-yil 3-son

**IQTIDORLI TALABALAR
ILMIIY AXBOROTNOMASI**

3

Namangan - 2024

Namangan davlat universiteti Iqtidorli talabalar ilmiy axborotnomasi. Namangan, NamDU, 2024. – 179 bet. www.namdu.uz

Bosh muharrir: Namangan davlat universiteti rektori, pedagogika fanlari doktori, professor S.T.Turg'unov.

Mas'ul muharrir: Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor, kimyo fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent A.A.Rasulov.

Mas'ul muharrir o'rinbosari: Iqtidorli talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini tashkil etish bo'limi boshlig'i, falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), M.O.Habibullayev.

TAHRIR HAY'ATI:

Fizika-matematika fanlari – f-m.f.d., dots. B.Samatov; f-m.f.d. R.Xakimov, f.m.f.n., dots. D.Boytillayev.

Kimyo fanlari – k.f.d., prof. Sh.Abdullayev; PhD.dots. D.Xolmatov.

Biologiya fanlari – b.f.d. A.Batashov; b.f.d. G'.Abdullayev.

Texnika fanlari – t.f.d., prof. S.Yunusov; t.f.n., dots. T.Saypiyev.

Qishloq xo'jaligi fanlari – g.f.d., dots. B.A.Kamalov; q-x.f.n., dots. A.Qozaqov.

Tarix fanlari – t.f.d., prof. A.Rasulov; s.f.d., prof. N.Dexkanov, t.f.n., dots. Z.Madrahimov, t.f.n., dots. Z.Xaydarov, PhD. M.Mahmudov.

Iqtisodiyot fanlari – i.f.d. dots. N.Sotivoldiyev; i.f.n., dots. K.Sirojiddinov.

Falsafa fanlari – PhD., dots. R.Zamilova; f.f.n., dots. O.Mamatov.

Filologiya fanlari – f.f.d., prof. N.Uluqov, f.f.d., dots. H.Usmanova, PhD. Z.Botirova.

Geografiya fanlari – g.f.d., dots. B.A.Kamalov, g.f.n., dots. E.A.Soliyev.

Pedagogika fanlari – p.f.d. dots. O'.Asqarova; p.f.n., dos M.Nishonov.

Tibbiyot fanlari – b.f.d. G'.Abdullayev; tib.f.n., dots. S.Boltaboyev.

Psixologiya fanlari – p.f.d., prof. Z.Nishanova; p.f.n., dots. M.Maxsudova.

Texnik muharrirlar: Fazliddin Mamasidiqov, Yahyobek Tursunboyev

Tahririyat manzili: Namangan shahar Boburshoh ko'chasi, 161-uy

Tel.: (69) 227-01-44, 227-06-12. **Faks:** (0369)227-07-61.

E-mail: iqtidorli@namdu.uz. **Telegram:** @NamDU iqtidor

“Iqtidorli talabalar ilmiy axborotnomasi” jurnali NamDU Muvofiqlashtiruvchi Kengashining 2024-yil 17-sentabr 6-sonli yig'ilishida muhokama qilinib, ilmiy to'plam sifatida chop etishga ruxsat etilgan (Bayonnoma № 6). Maqolalarning ilmiy saviyasi va keltirilgan ma'lumotlarning to'g'riligi uchun mualliflar javobgar hisoblanadi.

DARS O'TISH JARAYONLARIDA O'YINLARNING O'RNI

Ergashev Tolibjon

University of business and science

Mustaqil izlanuvchi

+998990699617

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'yinlarning dars jarayonidagi ahamiyati va ularning ta'lim samaradorligini oshirishdagi roli haqida so'z yuritiladi. O'yinlar darslarni yanada qiziqarli va esda qolarli qilishga yordam beradi, o'quvchilarning faolligi, motivatsiyasi va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Bundan tashqari, o'yinlarning turli usullari va ularni muvaffaqiyatli qo'llash yo'llari batafsil yoritilgan.

Abstract: This article discusses the importance of games in the classroom and their role in enhancing the effectiveness of education. Games make lessons more engaging and memorable, fostering students' activity, motivation, and creative thinking skills. Additionally, various game methods and ways to implement them successfully are elaborated.

Kalit so'zlar: O'yin, dars jarayoni, interfaol usul, motivatsiya, ijodiy fikrlash, o'quv samaradorligi.

Keywords: Game, lesson process, interactive method, motivation, creative thinking, learning efficiency.

O'quvchi sifatida darslarning qiziqarli o'tishini hamma xohlaydi. Boringki, matematikada murakkab masalalarni, tarixda esa quruq sanalarni yodlashda qiynaldik.

Lekin o'sha darsda o'yinlar o'tkazilsa, hamma diqqatimiz o'yin qoidalariga qaratiladi va bilib-bilmay o'zlashtirib ketamiz. Masalan, sinfimizda bir marta "Kim tezroq?" deb nomlangan o'yin o'tkazilgan edi. Shunda nafaqat barcha javob berishga intilgan, balki hammamiz ko'proq o'rgangan edik. Shu sababli darslarda o'yin usullarining o'rni beqiyosdir. Ushbu maqolada o'yinlarning ahamiyati, foydalari va qanday tashkil qilinishini muhokama qilamiz.

O'yinlarning dars o'tish jarayonidagi ahamiyati:

O'yinlar darsni qiziqarli, oson va o'quvchilar uchun qulay qilishga yordam beradi. Mana, shaxsiy kuzatishlarimga asoslanib, o'yinlarning afzalliklari haqida fikr yuritaman:

Qiziqishni oshiradi: Oddiy misol – "So'z top" o'yini. Bu o'yin nafaqat lug'at boyligini oshiradi, balki bir-birimiz bilan raqobatlashib, darsga qiziqishimizni ham kuchaytiradi.

Mavzuni mustahkamlaydi: "Tarix chizig'i" kabi o'yinlar murakkab tarixiy sanalarni eslab qolishda juda foydali bo'lgan.

Ijodkorlikni rivojlantiradi: Rolli o'yinlarda turli vaziyatlarda o'zimizni boshqa odam rovida tasavvur qilishimiz kerak. Bu esa ijodiy fikrlash va muloqot qobiliyatini oshiradi. [1]

O'yin metodlarining turlari:

O'yinlarning ko'p turlari mavjud va har birini o'z joyida ishlatish samaradorlikni oshiradi:

Didaktik o'yinlar: Bu o'yinlar asosan darsning asosiy maqsadini mustahkamlash uchun ishlatiladi. Masalan, chet tilida so'z boyligini oshirish uchun "Kim ko'proq?" o'yinini o'ynash juda yaxshi natija beradi.

Rolli o'yinlar: O'zimizni tarix darsida qadimgi sarkarda yoki fizikada ilmiy kashfiyot qilgan olim sifatida tasavvur qilib, fanlarni yanada yaxshi tushunamiz.

Texnologik o'yinlar: Mobil ilovalar yoki kompyuter dasturlaridan foydalanib, biz matematik masalalarni qiziqarli tarzda yechishimiz yoki testlarni o'tkazishimiz mumkin. Masalan, "Kahoot" ilovasi yordamida o'qituvchi viktorina tashkil qilsa, hamma bu jarayonga qiziqib ketadi. [2]

O'yin tashkil qilishning bosqichlari:

Dars jarayonida o'yinlarni muvaffaqiyatli tashkil qilish uchun quyidagi bosqichlarga e'tibor qaratiladi:

O'yin maqsadini aniqlash: Har bir o'yin darsning maqsadiga mos bo'lishi kerak. Masalan, o'yin o'quvchilarni jamoaviy ishlashga o'rgatishi yoki mavzuni mustahkamlashi lozim.

Materiallarni tayyorlash: O'yin uchun zarur vositalar, masalan, kartochkalar, xaritalar yoki virtual ilovalar oldindan tayyorlanadi.

O'quvchilarni jalb qilish: Har bir o'quvchi ishtirok etishi kerak. Buning uchun jamoaviy yoki individual o'yinlar mos keladi.

Natijalarni tahlil qilish: O'yindan keyin o'quvchilar o'z bilimlarini qay darajada oshirganini ko'rsatish uchun kichik test yoki tahlil ishlari olib boriladi. [3]

O'yinlarning biz uchun foydalari:

O'yinlar orqali biz nafaqat bilim olishni osonlashtiramiz, balki o'zimizda quyidagi sifatlarni rivojlantiramiz:

Faollik: O'yin davomida biz hech qachon jim turmaymiz. Bu esa darslarni jonlantiradi.

Ijodiy fikrlash: Muammolarga yangi yondashuvlarni izlashga o'rganamiz.

Muloqot qobiliyati: O'yin davomida jamoa bilan ishlash, fikr almashish va bir-birimizni eshitishni o'rganamiz. [4]

Xulosa qilib aytadigan bo'lsam, darslarda o'yinlar juda katta yordam beradi. Ular nafaqat o'quvchilarning darsga qiziqishini oshiradi, balki murakkab mavzularni o'rganishni osonlashtiradi. Shuning uchun o'yinlar dars jarayonida ko'proq qo'llanilishi kerak. Pedagoglar dars rejalarini ishlab chiqishda o'yin usullaridan foydalanishsa, bu ta'lim sifati va o'quvchilar bilimining mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*.
2. Piaget, J. (1962). *Play, Dreams, and Imitation in Childhood*.
3. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*.
4. Smith, P. K., & Pellegrini, A. (2008). "Learning Through Play." *Encyclopedia of Education*.

A.Yusupov.....	407
Harbiy kuchlarning jangovar qobiliyatini oshirishda jismoniy psixologik va taktik tayyorlikning uyg'unligi.	
A.Paraxatova.....	415
Jismoniy madaniyat jarayonida sport tayyorgarligini amalga oshirishni o'ziga xos xususiyatlari.	
A.Paraxatova.....	421
Zamonaviy ta'limda fizika fanni o'qitishning o'ziga xos jihatlari.	
M.Ismailova.....	426
O'smirlarda axloqiy qadriyatlarning shakllanishi.	
I.Sobirova.....	430
Ta'lim tizimida inklyuziv ta'lim samaradorligini oshirish.	
M.Egamberdiyeva.....	435
Dizartriya va uni bartaraf etishda olib boriladigan asosiy korreksion – pedagogik ishlar tizimi.	
Z.Sulaymonova.....	441
Dars o'tish jarayonlarida o'yinlarning o'rni.	
T.Ergashev.....	445
Ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish vaqtini qisqartirish.	
A.Umarjonov, I.Siddiqova.....	448
Exploring the challenges and strategies for teaching english as a foreign language to young learners.	
X.Muhammadiyeva, G.Soliboyeva.....	450
Развитие системы воспитания в современных условиях глобализации.	
P.Рузимбаев.....	458
Respublikamizda transport xavfsizligini ta'minlashda amalga oshirilayotgan islohatlar.	
D.Qodirov.....	461

14.00.00

**TIBBIYOT FANLARI
МЕДИЦИНСКИЕ НАУКИ
MEDICAL SCIENCES**

Kekirdak va hiqildoq kasalliklari. Ovoz buzilishlarining sabablari va davolash usullari.

S.Ma'murov.....	466
-----------------	-----

17.00.00

**SAN'ATSHUNOSLIK FANLARI
ИСКУССТВО НАУКИ
THE ART OF SCIENCES**